

Arvopaperikeskusasetus, hallintarekisteröinti ja omistuksen julkisuus

Listayhtiöiden neuvottelukunta 12.9.

KAUPPAKAMARI

TAUSTA

Sääntelyn tausta

- Komission pitkäaikaisena tavoitteena ollut luoda tehokkaat eurooppalaiset sisämarkkinat, i. esteiden poistaminen rajat ylittävältä sijoittamiselta ja sijoituspalvelujen tarjoamiselta
  - MiFID I (2004) → sijoituspalvelujentarjoajat, välittäjät, pörssit/MTFs
  - SHRD (2007) → liikkeeseenlaskijat
  - EMIR (2011) → johdannaiset, keskusvastapuolet (CCP)
  - MiFID II (2011) → OTC-kauppa / OTFs
  - **CSDR (2014)** → **arvopaperikeskukset**
  - SHRD II (2014) → liikkeeseenlaskijat, varainhoitajat, proxyt
  - *Securities Law Regulation ?* → omaisuudenhoitajat

Tilanne Suomessa ja Euroopassa

- Jäsenmaissa yli 30 kansallista arvopaperikeskusta
  - Suomessa Euroclear Finland Oy
  - aidosti rajat ylittävä APK-palveluiden tarjonta vähäistä
- Kansalliset toimiluvat
  - ”luonnollisia” monopoleja
  - voi johtaa ”monopolivuokran” perimiseen markkinoilta
- Suomessa julkisesti kaupankäynnin kohteina olevien osakeyhtiöiden on jo lain perusteella laskettava osakkeensa liikkeeseen suomalaisessa arvopaperikeskuksessa
  - poikkeuslupamahdollisuus

CSDR pääasiallinen sisältö

- Arvopaperikeskustoiminnan harmonisointi
- Rajat ylittävä palveluiden tarjonta (EU-passi)
- Arvopaperikeskusten keskinäiset palvelut ja linkittyminen
- Liikkeeseenlaskijoiden ja säilyttäjien valinnanvapaus

Tavoitteet:

- Selvityksen turvallisuus
- Arvopaperikeskustoiminnan turvallisuus
- Rajat ylittävän selvitystoiminnan tehostaminen
- *Kilpailun vapauttaminen*

CSDR, muutokset liikkeeseenlaskijalle

- Kansallisessa lainsäädännössä varmistettava **yhtiön oikeus valita arvopaperikeskus**, jossa yhtiö laskee liikkeeseen osakkeensa
- Nykyisessä kansallisessa lainsäädännössä liikkeeseenlaskijan valinnanvapautta rajoittaa
  - a) Pakottavat arvo-osuusjärjestelmää koskevat säännökset
  - b) Kotimaisten sijoittajien hallintarekisteröintikielto

CSDR, muutokset muille toimijoille

- Mahdollistaa **arvopaperikeskusten** tehokkaamman yhteistoiminnan
  - arvopaperikeskuksille vastavuoroinen oikeus tarjota ulkomailla liikkeeseenlaskettujen arvopapereiden säilytystä
- Ei suoria muutoksia tilinhoitajina toimivien **säilyttäjäpankkien** toimintaan (tiettyä toimintojen harmonisointia lukuun ottamatta)
  - käytännössä arvopaperikeskuksen valinta ei ole mahdollista hallintarekisteröinnin kiellosta johtuen

TYÖRYHMÄEHDOTUS

Ehdotus

- Lähtökohtana hallintarekisteröinnin salliminen siten, että nykyistä vastaava omistustiedon julkisuus toteutuu
  - Hallitusohjelman asettama tavoiterajaus
- Eroteltava yleisöjulkisuus ja ”viranomaisjulkisuus”
  - Työryhmän ehdotuksessa *viranomaisjulkisuus*
    - Säilyy oleellisesti samana suomalaisten sijoittajien osalta
    - Laajenee ulkomaisten sijoittajien / ulkomaisten arvopapereiden osalta
  - *Yleisöjulkisuuteen* esitetään tiettyjä rajoituksia

Yleisöjulkisuuden toteutus

– Osakasluettelo

- Vaadittavat tiedot kerättävä arvopaperikeskukselta/tilinhoitajilta
- Nähtävilläpidon järjestäminen yhtiön velvollisuus

– Julkinen omistusrekisteri

- PRH:n yhteyteen perustettava uusi erillinen rekisteri
- Yhtiö/tilinhoitaja/säilyttäjä/sijoittaja velvollisia huolehtimaan tietojen säännöllisestä päivityksestä
- Yhtiö velvollinen korvaamaan tilinhoitajan kustannukset

Yleisöjulkisuuden toteutus

- Yleisöjulkisuuteen esitetyt rajaukset
  - Yleisöjulkisuus suorien omistusten osalta säilyy samana (osakasluettelojulkisuus)
  - Yleisöjulkisuus hallintarekisteröidyn omistusten osalta rajoitettu (julkinen rekisteri)
    - Ajallisesti (4 kertaa vuodessa)
    - Laajuudeltaan
      - Julkisuus toteutetaan ainoastaan ensimmäiselle omistajaportaalille
      - Julkisuus rajoitettu yli 500 osakkeen omistukseen
      - ”Poliittisesti vaikutusvaltaisten henkilöiden” osalta julkisuus säilynee nykytasolla
  - Yhtiöllä lisäksi erillinen kyselyoikeus omistajistaan
    - Korvattava säilytyspankkien kustannukset

LAUSUNNOT

Lausunnot

- 32 annettua lausuntoa
- Kriittisiä teemoja
  - Yleisöjulkisuus
  - Viranomaisten tietojensaanti /harmaa talous
  - Lakiehdotuksen valmistelu
- Vaikutukset yhtiöihin
  - Hallinnollinen taakka / kustannukset
  - Ns. ”ilmaistilit” arvopaperikeskuksessa

Vaikutukset yhtiöihin

- Ns. ”*ilmaistilien*” poistuminen
  - Käytännössä arvopaperikeskus voi jatkaa järjestämistä vapaaehtoisesti, jos yhtiöiden suunnalta on riittävästi kysyntää
- Yleisöjulkisuuden järjestäminen tulee todennäköisesti lisäämään yhtiöiden *hallinnollista taakkaa*
  - Osakasluettelon ylläpito
    - omistustiedot tilinhoitajilta
  - PRH ylläpitämän julkisen rekisterin päivitys 4 kertaa vuodessa
    - omistustiedot tilinhoitajilta/säilyttäjiltä/uusia palveluntarjoajia?
    - kustannustaakka yhtiöllä, jonka korvattava säilyttäjän kustannukset

Vaikutukset yhtiöihin

- Viranomaisten tiedonsaanti voi myös lisätä yhtiöiden hallinnollista taakkaa
  - Osa viranomaiskyselyistä kohdistunee jatkossa yhtiölle, jonka haettava tiedot säilyttäjiltä (sekä koottava saadut tiedot ja toimitettava viranomaiselle)
  - Liikkeeseenlaskijalla ei ole velvollisuutta korvata säilyttäjille viranomaisten tiedonsaantipyynnöistä aiheutuvia kustannuksia

Vaikutukset yhtiöihin

- Moniportaisuus mahdollistaa liikkeeseenlaskijoille mahdollisuuden valita/vaihtaa arvopaperikeskus
  - Arvopaperikeskusten kustannuskilpailutus
- Vaihtamiselle ei ole vielä olemassa käytännön toimintamalleja
  - Liikkeeseenlaskijoiden varmistettava erityisesti tiedonsaantioikeudet (ulkomaisesta) arvopaperikeskuksesta, jotta voi toteuttaa ehdotuksessa asetetut velvoitteet (*sopimusmenettely*)
  - Lisäksi ”kirjanpidon” siirtäminen arvopaperikeskuksesta toiseen?

Vaikutukset tilinhoitajiin

- Ehdotettu malli lisää nykyisten tilinhoitajien mahdollisuuksia
  - Valita arvopaperikeskus, tai
  - Luopua tilinhoitajan asemasta ja ryhtyä toisen tilinhoitajan asiakkaaksi
- Target2Securities ja arvopaperikeskusten välisten linkkien oletettava laajeneminen tulee mahdollistamaan kaikkien EU:ssa liikkeeseenlaskettujen arvopaperien säilyttämisen yhdessä arvopaperikeskuksessa
- Vaihtamiselle olemassa käytännön toimintamallit